

2021/0373(CNS)

27.10.2022

ADVIES

van de Commissie constitutionele zaken

aan de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken

inzake het voorstel voor een richtlijn van de Raad tot vaststelling van de wijze van uitoefening van het actieve en passieve kiesrecht bij gemeenteraadsverkiezingen ten behoeve van de Unieburgers die verblijven in een lidstaat waarvan zij de nationaliteit niet bezitten (herschikking)
(COM(2021)0733 – C9-0022/2022 – 2021/0373(CNS))

Rapporteur voor advies: Alin Mituța

PA_Legam

BEKNOPTE MOTIVERING

Ongeveer 13,3 miljoen EU-burgers wonen in een EU-lidstaat die niet hun land van herkomst is. Van deze zogenaamde “mobiele burgers” hebben er meer dan 11 miljoen de wettelijke leeftijd om te stemmen en zich verkiesbaar te stellen bij verkiezingen. Krachtens Richtlijn 94/80/EG van de Raad betreffende het actief en passief kiesrecht van mobiele EU-burgers bij gemeenteraadsverkiezingen kunnen mobiele burgers in hun land van verblijf onder dezelfde voorwaarden aan gemeenteraadsverkiezingen deelnemen als onderdanen van dit land.

26 jaar na het verstrijken van de termijn voor de omzetting van bovengenoemde richtlijn is de opkomst onder mobiele burgers echter nog altijd laag ten opzichte van de opkomst onder onderdanen van de gastlidstaat. Hoewel de EU en de lidstaten juridische belemmeringen hebben weggenomen die de uitoefening door mobiele burgers van hun rechten in hun land van verblijf in de weg stonden, bestaan er nog altijd veel feitelijke en juridische belemmeringen.

Kiezersregistratie, toegang tot informatie en administratieve belemmeringen lijken daarvan de grootste te zijn. Ongeveer de helft van de lidstaten neemt mobiele EU-burgers automatisch in zijn kiezerslijst op wanneer zij zich bij de gemeente inschrijven. De overige lidstaten hanteren een aparte kiezersregistratieprocedure. Hoewel het van het allergrootste belang is dat burgers die formeel in een lidstaat verblijven informatie ontvangen en regelmatig aan deze informatie worden herinnerd, wordt er vaak geen informatie verstrekt over de komende verkiezingen.

Daarnaast is er een gebrek aan openbare en vergelijkbare gegevens. In verschillende landen worden de registratietarieven voor mobiele EU-kiezers niet bekendgemaakt. Verscheidene lidstaten houden geen register bij van het aantal mobiele EU-burgers dat zich bij gemeenteraadsverkiezingen in de lidstaat verkiesbaar stelt. In gevallen waarin wel gegevens worden bewaard en uitgewisseld, zijn de reikwijdte en het formaat van de verslaglegging inconsistent en variëren deze van lidstaat tot lidstaat, waardoor de resultaten niet vergeleken kunnen worden.

De Commissie stelt specifieke wijzigingen voor op bovengenoemde richtlijn van de Raad om bepaalde tekortkomingen te verhelpen. Het nieuwe voorstel heeft tot doel de registratie van mobiele EU-burgers om te stemmen en zich verkiesbaar te stellen te vereenvoudigen en de administratieve belemmeringen waarmee zij te maken krijgen te verminderen door gestandaardiseerde modellen voor officiële verklaringen op te leggen. De lidstaten zullen autoriteiten moeten aanwijzen die mobiele EU-burgers proactief en in detail informeren over de voorwaarden en regels die bij hun registratie als kiezer of kandidaat bij gemeenteraadsverkiezingen komen kijken.

De rapporteur is voorstander van een brede en inclusieve deelname van alle burgers, met inbegrip van mobiele burgers, aan het verkiezingsproces en is van oordeel dat dit het best kan worden bewerkstelligd door de hierboven vastgestelde belemmeringen aan te pakken.

Daartoe is het van cruciaal belang zeven pijlers te versterken.

Een van die pijlers is “**informatie**”. Taal kan een belemmering vormen als de informatie alleen wordt verstrekt in de plaatselijke taal en in een formaat dat niet toegankelijk genoeg is.

Daarnaast speelt ook de manier waarop de informatie de burgers bereikt een cruciale rol. Mobiele burgers begrijpen het binnenlandse politieke stelsel wellicht niet voldoende en zijn mogelijk niet vertrouwd met de politieke partijen in hun land van verblijf. Dit kan zorgen voor een “vertegenwoordigingskloof”: een situatie waarin de opvattingen van mobiele burgers vanwege de lage opkomst naar verhouding minder goed worden vertegenwoordigd. Daarom moet de informatie idealiter worden verstrekt in de moedertaal van de mobiele burgers en daarnaast in ten minste één andere officiële taal van de Unie dan de taal of talen van de gastlidstaat die in grote lijnen wordt begrepen door zoveel mogelijk Unieburgers die op het grondgebied van die lidstaat verblijven.

Met het oog op de uiteenlopende lokale overheidsstructuren en het feit dat gemeenteraadsverkiezingen in verschillende cycli en in verschillende delen van dezelfde lidstaat kunnen worden gehouden, moet aan Unieburgers passende informatie worden verstrekt over het kiesrecht en de te volgen administratieve stappen om dit recht uit te oefenen, alsook over de aard van het politieke stelsel en over de politieke tradities wanneer zij zich bij de gemeente inschrijven. Vervolgens moeten zij op gezette tijden aan deze informatie worden herinnerd.

Een andere pijler is “**registratie**”. Om mobiele burgers bewuster te maken van hun kiesrechten in de lidstaat van verblijf, moeten nationale autoriteiten die mobiele burgers niet automatisch in de kiezerslijst opnemen worden verplicht de burgers, wanneer zij zich bij de gemeente inschrijven, naar behoren in kennis te stellen van de mogelijkheid om zich als kiezer te laten registreren. Automatische registratie moet worden gestimuleerd om mobiele burgers meer ingang te doen vinden in het democratische leven van de lidstaat van verblijf.

Voorts moet er een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen kiezerslijsten. De lidstaten moeten twee aparte registers bijhouden voor gemeenteraadsverkiezingen en Europese verkiezingen en mobiele burgers moeten naar behoren worden geïnformeerd over hun rechten uit hoofde van de respectieve kiesstelsels, alsook over de mogelijkheid om hun kiesrecht in hun eigen land te behouden. Het bijhouden van twee verschillende kiezerslijsten zou mobiele burgers helpen een weloverwogen keuze te maken en zou zo verwarring voorkomen.

Ten slotte is er de pijler “**toegang tot stemmen**”. Mobiele burgers moeten dezelfde toegang tot elektronisch stemmen en stemmen op afstand genieten als onderdanen van de lidstaat. De voorwaarden met betrekking tot het recht om te stemmen en het recht om zich verkiesbaar te stellen bij gemeenteraadsverkiezingen moeten duidelijk zijn en geen ruimte laten voor bureaucratische valkuilen. Mobiele burgers moeten bovendien toegang hebben tot doeltreffende rechtsmiddelen indien inbreuk lijkt te worden gemaakt op hun rechten als uiteengezet in deze richtlijn.

AMENDEMENTEN

De Commissie constitutionele zaken verzoekt de bevoegde Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken onderstaande amendementen in aanmerking te nemen:

Amendement 1

Voorstel voor een richtlijn Overweging 5

Door de Commissie voorgestelde tekst

(5) De verkiezingsprocedure voor gemeenteraadsverkiezingen valt onder de bevoegdheid van de lidstaten, die deze verkiezingen organiseren conform hun specifieke tradities en overeenkomstig internationale en Europese normen. Overeenkomstig het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, moeten de lidstaten niet alleen het actief en passief kiesrecht van de Unieburgers erkennen en eerbiedigen, maar moeten zij ook zorgen voor **gemakkelijke** toegang tot hun kiesrecht door **zoveel mogelijk** belemmeringen voor deelname aan verkiezingen weg te nemen.

Amendement

(5) De verkiezingsprocedure voor gemeenteraadsverkiezingen valt onder de bevoegdheid van de lidstaten, die deze verkiezingen organiseren conform hun **constitutionele en** specifieke tradities en overeenkomstig internationale en Europese normen. Overeenkomstig het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, moeten de lidstaten niet alleen het actief en passief kiesrecht van de Unieburgers erkennen en eerbiedigen, maar moeten zij ook zorgen voor **volledige en doeltreffende** toegang **tot informatie en** tot hun kiesrecht door **alle** belemmeringen voor deelname aan verkiezingen weg te nemen.

Amendement 2

Voorstel voor een richtlijn Overweging 6 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(6 bis) Niet-nationale Unieburgers moeten informatie ontvangen over de mogelijkheid om te stemmen of zich verkiesbaar te stellen wanneer zij zich inschrijven als ingezetenen van een lidstaat waarvan zij de nationaliteit niet bezitten. Daarnaast moet op gezette tijden, tijdig en vóór gemeenteraadsverkiezingen informatie worden verstrekt over de registratie als kiezer of kandidaat aan alle

kiezers en personen die zich krachtens artikel 3 verkiesbaar mogen stellen. Voorts moeten niet-nationale Unieburgers naar behoren worden geïnformeerd over hun aparte rechten in het kader van het gemeentelijke en het Europese kiesstelsel.

Amendement 3

Voorstel voor een richtlijn Overweging 7

Door de Commissie voorgestelde tekst

(7) Voorts mogen niet-nationale Unieburgers niet worden onderworpen aan bijzondere voorwaarden voor de uitoefening van het actief of passief kiesrecht bij gemeenteraadsverkiezingen, tenzij een verschil in behandeling van nationale en niet-nationale burgers bij wijze van uitzondering gerechtvaardigd is door specifieke omstandigheden welke betrekking hebben op de laatsten en hen onderscheiden van de eersten.

Amendement

Schrappen

Amendement 4

Voorstel voor een richtlijn Overweging 8

Door de Commissie voorgestelde tekst

(8) Teneinde de uitoefening van het actief en passief kiesrecht door de Unieburgers in **het land** van verblijf te vergemakkelijken, moeten deze burgers tijdig vóór de verkiezingen op een kiezerslijst worden ingeschreven. De formaliteiten voor hun registratie moeten zo eenvoudig mogelijk zijn. Het moet voldoende zijn dat de betrokken Unieburgers een geldige identiteitskaart overleggen alsook een formele verklaring waaruit blijkt dat zij gerechtigd zijn aan de verkiezingen deel te nemen. Na registratie moeten niet-nationale Unieburgers op de

Amendement

(8) Teneinde de uitoefening van het actief en passief kiesrecht door de Unieburgers in **hun lidstaat** van verblijf te vergemakkelijken, moeten deze burgers tijdig vóór de verkiezingen op een kiezerslijst worden ingeschreven. **Unieburgers die te kennen hebben gegeven dat zij bij de gemeenteraadsverkiezingen van hun lidstaat van verblijf hun stem zullen uitbrengen, worden, indien zij hiermee instemmen, idealiter meteen op de kiezerslijst ingeschreven wanneer zij zich bij de gemeente inschrijven. De lidstaat**

kiezerslijst blijven staan onder dezelfde voorwaarden als Unieburgers die onderdaan zijn van de betrokken lidstaat, en dat zolang zij voldoen aan de voorwaarden voor de uitoefening van het kiesrecht. Voorts moeten de Unieburgers de bevoegde autoriteiten contactgegevens verstrekken, zodat deze autoriteiten hen regelmatig op de hoogte kunnen houden.

van verblijf moet niet-nationale Unieburgers toestaan een besluit te nemen en de autoriteiten daarvan op elk moment in kennis te stellen. De formaliteiten voor hun registratie moeten ***in ieder geval*** zo eenvoudig mogelijk zijn. Het moet voldoende zijn dat de betrokken Unieburgers een geldige identiteitskaart overleggen alsook, ***in naar behoren gemotiveerde gevallen***, een formele verklaring waaruit blijkt dat zij gerechtigd zijn aan de verkiezingen deel te nemen. Na registratie moeten niet-nationale Unieburgers op de kiezerslijst blijven staan onder dezelfde voorwaarden als Unieburgers die onderdaan zijn van de betrokken lidstaat, en dat zolang zij voldoen aan de voorwaarden voor de uitoefening van het kiesrecht. Voorts moeten de Unieburgers de bevoegde autoriteiten contactgegevens verstrekken, zodat deze autoriteiten hen regelmatig op de hoogte kunnen houden. ***Voor niet-nationale Unieburgers die zich in hun lidstaat van verblijf verkiesbaar mogen stellen, moeten dezelfde voorwaarden gelden als voor onderdanen van die lidstaat wanneer een minimumverblijfsduur als ingezetene van een primair lokaal lichaam moet worden aangetoond.***

Amendement 5

Voorstel voor een richtlijn Overweging 8 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(8 bis) Om Unieburgers die in een lidstaat verblijven waarvan zij geen onderdaan zijn toe te staan zich bij gemeenteraadsverkiezingen verkiesbaar te stellen, mogen nationale politieke partijen het lidmaatschap van hun leden niet laten afhangen van de nationaliteit van de lidstaat van verkiezing.

Amendement 6

Voorstel voor een richtlijn Overweging 11

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(11) Het is, waar de bevoegdheden van het bestuur van primaire lokale lichamen betrekking hebben op deelname aan de uitoefening van het openbare gezag en de bescherming van de algemene belangen, dienstig dat de lidstaten deze functies aan hun onderdanen kunnen voorbehouden, met volledige inachtneming van het evenredigheidsbeginsel.

Schrappen

Motivering

Dit amendement is noodzakelijk met het oog op de interne samenhang en op grond van het beginsel van non-discriminatie.

Amendement 7

Voorstel voor een richtlijn Overweging 12

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(12) De deelname door gemeentelijke verkozenen aan de verkiezing van de leden van een parlementaire vergadering moet aan de eigen onderdanen voorbehouden kunnen worden.

Schrappen

Motivering

Dit amendement is noodzakelijk met het oog op de interne samenhang en op grond van het beginsel van non-discriminatie.

Amendement 8

Voorstel voor een richtlijn Overweging 15

Door de Commissie voorgestelde tekst

(15) De toegankelijkheid van informatie over het kiesrecht en de verkiezingsprocedures **is** van essentieel belang voor het waarborgen van de daadwerkelijke uitoefening van het recht dat is verankerd in artikel 20, lid 2, punt b), en artikel 22, lid 1, VWEU.

Amendement 9

**Voorstel voor een richtlijn
Overweging 16**

Door de Commissie voorgestelde tekst

(16) Het gebrek aan adequate informatie in het kader van verkiezingsprocedures ondermijnt de uitoefening door burgers van hun kiesrecht als onderdeel van hun rechten als Unieburgers. Het doet ook afbreuk aan het vermogen van de bevoegde autoriteiten om hun rechten uit te oefenen en hun verplichtingen na te komen. De lidstaten moeten worden verplicht autoriteiten aan te wijzen die specifiek verantwoordelijk zijn voor het verstrekken van passende informatie aan Unieburgers over hun rechten uit hoofde van artikel 20, lid 2, punt b), en artikel 22, lid 1, VWEU en over de nationale regels en procedures betreffende de deelname aan en de organisatie van gemeenteraadsverkiezingen. Om ervoor te zorgen dat de communicatie doeltreffend verloopt, moet de informatie op een duidelijke en begrijpelijke manier worden verstrekt.

Amendement

(15) De toegankelijkheid, **duidelijkheid en begrijpelijkheid** van informatie over het kiesrecht en de verkiezingsprocedures **zijn** van essentieel belang voor het waarborgen van de daadwerkelijke uitoefening van het recht dat is verankerd in artikel 20, lid 2, punt b), en artikel 22, lid 1, VWEU.

Amendement

(16) ***In veel lidstaten zijn er uiteenlopende lokale overheidsstructuren en worden gemeenteraadsverkiezingen soms in verschillende perioden en in verschillende delen van dezelfde lidstaat gehouden.*** Het gebrek aan adequate informatie in het kader van verkiezingsprocedures ondermijnt ***in dit verband*** de uitoefening door burgers van hun kiesrecht als onderdeel van hun rechten als Unieburgers. Het doet ook afbreuk aan het vermogen van de bevoegde autoriteiten om hun rechten uit te oefenen en hun verplichtingen na te komen. De lidstaten moeten worden verplicht autoriteiten aan te wijzen die specifiek verantwoordelijk zijn voor het verstrekken van passende informatie aan Unieburgers over hun rechten uit hoofde van artikel 20, lid 2, punt b), en artikel 22, lid 1, VWEU en over de nationale regels en procedures betreffende de deelname aan en de organisatie van gemeenteraadsverkiezingen. ***De samenwerking en coördinatie tussen nationale en lokale autoriteiten in de lidstaat met betrekking tot de inschrijving van niet-nationale Unieburgers en de verstrekking van informatie over hun kiesrechten en de stemprocedures moeten***

worden versterkt en verbeterd. Om ervoor te zorgen dat de communicatie doeltreffend verloopt, moet de informatie op een duidelijke en begrijpelijke manier worden verstrekt, *uiterlijk bij de inschrijving bij de gemeente en ruim vóór de volgende verkiezingen.*

Amendement 10

Voorstel voor een richtlijn Overweging 16 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(16 bis) Om een situatie te vermijden waarin de opvattingen van niet-nationale Unieburgers naar verhouding minder goed worden vertegenwoordigd dan die van onderdanen van de desbetreffende lidstaat, moeten de lidstaten Unieburgers passende informatie verstrekken over het kiesrecht, met inbegrip van informatie over de technische regelingen voor burgers met een handicap en de administratieve stappen die genomen moeten worden om het stemrecht uit te oefenen, alsook over de aard van het politieke stelsel en over de politieke tradities.

Amendement 11

Voorstel voor een richtlijn Overweging 17

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(17) Om de informatie over verkiezingen toegankelijker te maken, moet deze beschikbaar worden gesteld in ten minste één andere officiële taal van de Unie dan de taal of talen van de gastlidstaat, waarbij die taal in grote lijnen wordt begrepen door zoveel mogelijk Unieburgers die op het grondgebied van die lidstaat verblijven. De lidstaten kunnen

(17) Om de informatie over verkiezingen toegankelijker te maken, moet deze beschikbaar worden gesteld in ten minste één andere officiële taal van de Unie dan de taal of talen van de gastlidstaat, waarbij die taal in grote lijnen wordt begrepen door zoveel mogelijk Unieburgers die op het grondgebied van die lidstaat verblijven. ***De lidstaten moeten***

op specifieke delen van hun grondgebied of in hun regio's verschillende officiële talen van de Unie gebruiken, afhankelijk van de taal die wordt begrepen door de grootste groep Unieburgers die daar verblijft.

informatie waar mogelijk ook in de moedertaal van de niet-nationale Unieburger verstrekken, zoals aangegeven op het moment van inschrijving. De lidstaten kunnen op specifieke delen van hun grondgebied of in hun regio's verschillende officiële talen van de Unie gebruiken, afhankelijk van de taal die wordt begrepen door de grootste groep Unieburgers die daar verblijft. **De Commissie moet de lidstaten in voorkomend geval ondersteunen bij de vertaling van de inschrijvings- en verkiezingsprocedures in de officiële en niet-officiële talen van de Europese Unie.**

Amendement 12

Voorstel voor een richtlijn Overweging 23

Door de Commissie voorgestelde tekst

(23) Gegevens over de uitoefening van rechten en de toepassing van deze richtlijn **kunnen nuttig zijn** om te bepalen welke maatregelen er nodig zijn om de daadwerkelijke uitoefening van het kiesrecht van de Unieburgers te waarborgen. Om de verzameling van gegevens betreffende gemeenteraadsverkiezingen te verbeteren, moet worden voorzien in regelmatig toezicht op en verslaglegging over de uitvoering **door de lidstaten**, waarbij, naast statistische gegevens, ook informatie moet worden verstrekt over de maatregelen die zijn genomen om de deelname aan verkiezingen door niet-nationale Unieburgers te ondersteunen. De Commissie moet een evaluatie maken van de toepassing van de richtlijn, met inbegrip van de ontwikkeling van het electoraat sinds de inwerkingtreding van de richtlijn en moet daarover verslag uitbrengen aan het Europees Parlement en de Raad.

Amendement

(23) Gegevens over de uitoefening van rechten en de toepassing van deze richtlijn **zijn van kritiek belang voor de beoordeling van Uniebeleid inzake de rechten van de burgers en** om te bepalen welke maatregelen er nodig zijn om de daadwerkelijke uitoefening van het kiesrecht van de Unieburgers te waarborgen. Om de verzameling van **en verslaglegging over** gegevens betreffende gemeenteraadsverkiezingen **door de lidstaten te vergroten en** te verbeteren, moet worden voorzien in regelmatig toezicht op en **harmonisering van de** verslaglegging over de uitvoering, waarbij, naast **uniforme** statistische gegevens, ook informatie moet worden verstrekt over de maatregelen die zijn genomen om de deelname aan verkiezingen door niet-nationale Unieburgers te ondersteunen, **alsook over de technische regelingen voor burgers met een handicap en over alle stemwijzen, waaronder de mogelijkheid om per post te stemmen, vervroegd fysiek te stemmen, te stemmen bij volmacht of**

elektronisch te stemmen. De Commissie moet een evaluatie maken van de toepassing van de richtlijn, met inbegrip van de ontwikkeling van het electoraat sinds de inwerkingtreding van de richtlijn en moet daarover verslag uitbrengen aan het Europees Parlement en de Raad.

Amendement 13

Voorstel voor een richtlijn Overweging 26

Door de Commissie voorgestelde tekst

(26) De lidstaten en de Unie hebben door het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap te ratificeren respectievelijk te sluiten²⁵, zich ertoe verbonden toe te zien op de naleving van dat verdrag, waaronder artikel 29 inzake de participatie in het politieke en openbare leven. Ter **ondersteuning** van **een inclusieve** en gelijkwaardige deelname van personen met een handicap aan verkiezingen moet bij de vaststelling van de regels betreffende de uitoefening van het actief en passief kiesrecht bij gemeenteraadsverkiezingen door Unieburgers die verblijven in een lidstaat waarvan zij geen onderdaan zijn, terdege rekening worden gehouden met de behoeften van **burgers met een handicap en oudere** burgers.

²⁵ Besluit 2010/48/EG van de Raad van 26 november 2009 betreffende de sluiting door de Europese Gemeenschap van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap (PB L 23 van 27.1.2010, blz. 35).

Amendement

(26) De lidstaten en de Unie hebben door het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap te ratificeren respectievelijk te sluiten²⁵, zich ertoe verbonden toe te zien op de naleving van dat verdrag, waaronder artikel 29 inzake de participatie in het politieke en openbare leven. Ter **bevordering** van **inclusiviteit** en de gelijkwaardige deelname aan verkiezingen van **gemarginaliseerde en kwetsbare personen, en met name** personen met een handicap, moet bij de vaststelling van de regels betreffende de uitoefening van het actief en passief kiesrecht bij gemeenteraadsverkiezingen door Unieburgers die verblijven in een lidstaat waarvan zij geen onderdaan zijn, terdege rekening worden gehouden met de behoeften van **deze** burgers. **De lidstaten moeten er bovendien voor zorgen dat personen met een handicap op hun verzoek bij het stemmen kunnen worden bijgestaan door een persoon naar keuze.**

²⁵ Besluit 2010/48/EG van de Raad van 26 november 2009 betreffende de sluiting door de Europese Gemeenschap van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap (PB L 23 van 27.1.2010, blz. 35).

Amendement 14

Voorstel voor een richtlijn Artikel 5 – lid 3

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

3. De lidstaten kunnen bepalen dat alleen hun eigen onderdanen verkiesbaar zijn voor de functies van hoofd, plaatsvervanger/adjunct of lid van het bestuur van een primair lokaal lichaam, voor zover zij worden verkozen voor het uitoefenen van deze functies gedurende de mandaatsperiode.

Schrappen

De lidstaten kunnen tevens bepalen dat de tijdelijke en plaatsvervangende vervulling van de functies van het hoofd van het bestuur van een primair lokaal lichaam of van diens adjunct of van de wethouders voorbehouden kan worden aan de eigen onderdanen.

De lidstaten kunnen met inachtneming van de bepalingen van het Verdrag en van de algemene rechtsbeginselen de dienstige, noodzakelijke en passende maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat de uitoefening van de functies als bedoeld in de eerste alinea alsook de waarneming der bevoegdheden als vervanger als bedoeld in de tweede alinea alleen door onderdanen van de betrokken staat kan geschieden.

Motivering

Het schrappen van deze overweging houdt verband met het doel van de richtlijn, die beoogt een einde te maken aan de discriminatie van mobiele burgers bij de uitoefening van hun kiesrechten.

Amendement 15

Voorstel voor een richtlijn Artikel 7 – lid 3

Door de Commissie voorgestelde tekst

3. De lidstaten waar geen stemplicht bestaat, kunnen bepalen dat de in artikel 3 bedoelde kiezers **ambtshalve** op de kiezerslijst worden ingeschreven.

Amendement

3. **Zowel** de lidstaten waar geen stemplicht bestaat **als de lidstaten waar een stemplicht bestaat**, kunnen bepalen dat de in artikel 3 bedoelde kiezers **meteen** op de kiezerslijst worden ingeschreven. **Voor deze inschrijving is voorafgaande toestemming van de betrokken kiezers vereist.**

Amendement 16

**Voorstel voor een richtlijn
Artikel 8 – lid 1**

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. De lidstaten treffen de nodige maatregelen om de in artikel 3 bedoelde kiezer die daarom heeft verzocht, de mogelijkheid te bieden tijdig voor de verkiezingen op de kiezerslijst te worden ingeschreven.

Amendement

1. De lidstaten treffen de nodige maatregelen om de in artikel 3 bedoelde kiezer die daarom heeft verzocht, de mogelijkheid te bieden tijdig voor de verkiezingen op de kiezerslijst te worden ingeschreven. **Zodra de betrokken niet-nationale Unieburger hiervoor toestemming verleent, zorgen de lidstaten ervoor dat de niet-nationale Unieburger meteen op de kiezerslijst kan worden ingeschreven wanneer hij of zij zich bij de gemeente inschrijft.**

Amendement 17

**Voorstel voor een richtlijn
Artikel 8 – lid 3 – alinea 1**

Door de Commissie voorgestelde tekst

De in artikel 3 bedoelde kiezer die is ingeschreven op een kiezerslijst blijft onder dezelfde voorwaarden als de nationale kiezer daarop ingeschreven totdat hij of zij daarvan wordt geschrapt omdat hij of zij niet langer aan de voorwaarden voor de uitoefening van het actieve kiesrecht voldoet. Wanneer de lidstaten bepalen dat eigen onderdanen in kennis moeten worden

Amendement

De in artikel 3 bedoelde kiezer die is ingeschreven op een kiezerslijst blijft onder dezelfde voorwaarden als de nationale kiezer daarop ingeschreven totdat hij of zij daarvan wordt geschrapt omdat hij of zij niet langer aan de voorwaarden voor de uitoefening van het actieve kiesrecht voldoet. Wanneer de lidstaten bepalen dat eigen onderdanen in kennis moeten worden

gesteld van hun schrapping van de kiezerslijst, zijn die bepalingen eveneens van toepassing op kiezers in de zin van artikel 3.

gesteld van hun schrapping van de kiezerslijst, zijn die bepalingen eveneens van toepassing op kiezers in de zin van artikel 3. ***Deze kennisgeving wordt indien mogelijk verstrekt in de moedertaal van de niet-nationale burger of in ten minste één andere officiële taal van de Unie dan de taal of talen van de gastlidstaat die in grote lijnen wordt begrepen door zoveel mogelijk Unieburgers die op het grondgebied van die lidstaat verblijven.***

Amendement 18

Voorstel voor een richtlijn Artikel 8 – lid 5 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

5 bis. De lidstaat van verblijf stelt een aparte kiezerslijst voor gemeenteraadsverkiezingen op. De kiezerslijst voor gemeenteraadsverkiezingen in de lidstaat van verblijf van de in artikel 3 bedoelde kiezers is niet automatisch gekoppeld aan de kiezerslijst van de desbetreffende lidstaat voor Europese verkiezingen.

Amendement 19

Voorstel voor een richtlijn Artikel 9 – lid 2 – punt b

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

b) in geval van twijfel over de inhoud van de verklaring als bedoeld in punt a), voor ***of na*** de verkiezingen een verklaring van de bevoegde administratieve autoriteiten van de lidstaat van herkomst overlegt, waarin wordt bevestigd dat hij of zij zijn of haar passieve kiesrecht in de lidstaat niet verloren heeft of dat deze autoriteiten daarvan niets bekend is,

b) in geval van ***legitieme*** twijfel over de inhoud van de verklaring als bedoeld in punt a), voor de verkiezingen een verklaring van de bevoegde administratieve autoriteiten van de lidstaat van herkomst overlegt, waarin wordt bevestigd dat hij of zij zijn of haar passieve kiesrecht in de lidstaat niet verloren heeft of dat deze autoriteiten daarvan niets bekend is;

Motivering

De norm van “legitieme” twijfel biedt meer rechtszekerheid, evenals de verificatie van verklaringen voorafgaand aan de verkiezingen.

Amendement 20

Voorstel voor een richtlijn Artikel 10 – alinea 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

Lidstaten die eigen onderdanen de mogelijkheid bieden om bij gemeenteraadsverkiezingen vervroegd te stemmen, per post te stemmen, elektronisch te stemmen en via het internet te stemmen, zorgen ervoor dat deze wijzen van stemmen onder dezelfde voorwaarden ook beschikbaar zijn voor kiezers in de zin van artikel 3.

Amendement

Lidstaten die eigen onderdanen de mogelijkheid bieden om bij gemeenteraadsverkiezingen vervroegd te stemmen, per post te stemmen, **bij volmacht te stemmen**, elektronisch te stemmen en via het internet te stemmen, zorgen ervoor dat deze stemwijzen onder dezelfde voorwaarden ook beschikbaar zijn voor kiezers in de zin van artikel 3. **Deze kiezers hebben tevens de mogelijkheid om de gewenste stemwijze te kiezen en te wijzigen onder dezelfde voorwaarden die gelden voor de onderdanen van de lidstaat van verblijf.**

Amendement 21

Voorstel voor een richtlijn Artikel 11 – lid 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. De lidstaat van verblijf deelt de betrokkene tijdig en in duidelijke en eenvoudige bewoordingen mee welk besluit inzake zijn of haar verzoek om inschrijving op de kiezerslijst is genomen of welk besluit inzake de ontvankelijkheid van zijn of haar kandidaatstelling is genomen.

Amendement

1. De lidstaat van verblijf deelt de betrokkene tijdig en in duidelijke en eenvoudige bewoordingen, **in zijn of haar moedertaal of voorkeurstaal**, mee welk besluit inzake zijn of haar verzoek om inschrijving op de kiezerslijst is genomen of welk besluit inzake de ontvankelijkheid van zijn of haar kandidaatstelling is genomen.

Amendement 22

Voorstel voor een richtlijn
Artikel 11 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. Wordt de Unieburger niet op de kiezerslijst ingeschreven, wordt zijn of haar verzoek om inschrijving op de kiezerslijst afgewezen of wordt zijn of haar kandidaatstelling verworpen, dan kan hij of zij de beroepsprocedures instellen die volgens de wetgeving van de lidstaat van verblijf in vergelijkbare gevallen voor de nationale kiezers en verkiesbare personen openstaan.

Amendement

2. Wordt de Unieburger niet op de kiezerslijst ingeschreven, wordt zijn of haar verzoek om inschrijving op de kiezerslijst afgewezen of wordt zijn of haar kandidaatstelling verworpen, dan kan hij of zij de beroepsprocedures instellen die volgens de wetgeving van de lidstaat van verblijf in vergelijkbare gevallen voor de nationale kiezers en verkiesbare personen openstaan. ***De betrokkenen worden van de desbetreffende beroepsprocedures in kennis gesteld in hun moedertaal of voorkeurstaal.***

Amendement 23

Voorstel voor een richtlijn
Artikel 11 – lid 3

Door de Commissie voorgestelde tekst

3. In het geval van een fout in de kiezers- of kandidatenlijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen kan de betrokkene gebruikmaken van beroepsprocedures die vergelijkbaar zijn met die welke in de wetgeving van de lidstaat van verblijf zijn vastgesteld voor kiezers en verkiesbare personen die onderdaan zijn van die lidstaat.

Amendement

3. In het geval van een fout in de kiezers- of kandidatenlijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen ***wordt de betrokkene hiervan tijdig in kennis gesteld en kan hij of zij*** gebruikmaken van beroepsprocedures die vergelijkbaar zijn met die welke in de wetgeving van de lidstaat van verblijf zijn vastgesteld voor kiezers en verkiesbare personen die onderdaan zijn van die lidstaat.

Amendement 24

Voorstel voor een richtlijn
Artikel 12 – lid 1 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

1 bis. De gemeentelijke autoriteiten van de lidstaat van verblijf zetten meer bewustmakings- en informatiecampagnes

op voor niet-nationale Unieburgers met betrekking tot het actief en passief kiesrecht bij gemeenteraadsverkiezingen, onder meer door samen te werken met maatschappelijke organisaties en gebruik te maken van een breed scala aan kanalen.

Amendement 25

Voorstel voor een richtlijn Artikel 12 – lid 1 ter (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

1 ter. De krachtens lid 1 aangewezen autoriteit werkt samen met andere bevoegde autoriteiten om ervoor te zorgen dat burgers zodra zij zich in de desbetreffende lidstaat bij de gemeente inschrijven worden geïnformeerd over hun rechten uit hoofde van deze richtlijn. Personen die krachtens artikel 3 actief en passief kiesrecht genieten en zich inschrijven als ingezetenen van een primair lokaal lichaam, ontvangen automatisch informatie over hun rechten uit hoofde van deze richtlijn. Deze informatie wordt bovendien op gezette tijden, ruim vóór gemeenteraadsverkiezingen, verstrekt aan alle kiezers en personen die zich krachtens artikel 3 verkiesbaar mogen stellen.

Amendement 26

Voorstel voor een richtlijn Artikel 12 – lid 1 quater (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

1 quater. Personen die krachtens artikel 3 actief en passief kiesrecht genieten, worden in kennis gesteld van hun opname in de kiezerslijst voor gemeenteraadsverkiezingen en worden

ervan op de hoogte gesteld dat er voor Europese verkiezingen een aparte kiezerslijst bestaat.

Motivering

Mobiele burgers moeten bewuster worden gemaakt van hun rechten in het kader van de verschillende kiesstelsels. Er zijn twee soorten verkiezingen, die uiteenlopende doeleinden hebben. Dit moet in de kiezerslijsten terugkomen. Er zijn mobiele burgers die bij gemeenteraadsverkiezingen in hun lidstaat van verblijf willen stemmen en bij Europese verkiezingen in hun lidstaat van herkomst. Zij willen daarom wellicht liever niet in één kiezerslijst worden opgenomen. Het bijhouden van twee verschillende lijsten zou deze burgers helpen een weloverwogen keuze te maken en zou zo verwarring voorkomen.

Amendement 27

Voorstel voor een richtlijn Artikel 12 – lid 2 – punt b

Door de Commissie voorgestelde tekst

b) de datum van de verkiezingen en hoe en waar er kan worden gestemd, zodra die informatie beschikbaar is;

Amendement

b) zodra deze informatie beschikbaar is, de datum van de verkiezingen en hoe en waar er kan worden gestemd, ***alsmede de maatregelen die genomen zijn om de deelname van personen met een handicap aan de verkiezingen te vergemakkelijken;***

Amendement 28

Voorstel voor een richtlijn Artikel 12 – lid 3 – alinea 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

De in de eerste alinea bedoelde informatie wordt niet alleen verstrekt in een of meer officiële talen van de gastlidstaat, maar gaat ook vergezeld van een vertaling ***in ten minste een*** andere officiële taal van de Unie die in grote lijnen ***wordt*** begrepen door zoveel mogelijk Unieburgers die op het grondgebied van de gastlidstaat verblijven, conform de kwaliteitseisen van artikel 9 van Verordening (EU) 2018/1724 van het Europees Parlement en de Raad²⁸.

Amendement

De in de eerste alinea bedoelde informatie wordt niet alleen verstrekt in een of meer officiële talen van de gastlidstaat, maar gaat ***waar mogelijk*** ook vergezeld van een vertaling ***in de moedertaal van de in artikel 3 bedoelde kiezers en verkiesbare personen of in*** andere officiële talen van de Unie ***dan de taal of talen van de gastlidstaat*** die in grote lijnen ***worden*** begrepen door zoveel mogelijk Unieburgers die op het grondgebied van de

gastlidstaat verblijven, conform de kwaliteitseisen van artikel 9 van Verordening (EU) 2018/1724 van het Europees Parlement en de Raad²⁸. ***De lidstaten en hun aangewezen autoriteiten geven de in artikel 3 bedoelde kiezers en verkiesbare personen in het kader van gemeenteraadsverkiezingen gemakkelijke en duidelijke toegang tot informatie over gemeenteraadsverkiezingen, met inbegrip van de in de eerste alinea bedoelde informatie, alsook informatie over de verkiezingskalender, de aard, kenmerken, bijzonderheden en geschiedenis van het politieke stelsel en het kiesstelsel, en de politieke tradities van de desbetreffende lidstaat, waar mogelijk in de moedertaal van de betrokken personen of in andere officiële talen van de Unie dan de taal of talen van de gastlidstaat die in grote lijnen worden begrepen door zoveel mogelijk Unieburgers die op het grondgebied van de gastlidstaat verblijven. Deze taal wordt op het moment van inschrijving op de kiezerslijsten bepaald.***

²⁸ Verordening (EU) 2018/1724 van het Europees Parlement en de Raad van 2 oktober 2018 tot oprichting van één digitale toegangspoort voor informatie, procedures en diensten voor ondersteuning en probleemoplossing en houdende wijziging van Verordening (EU) nr. 1024/2012 (PB L 295 van 21.11.2018, blz. 1).

²⁸ Verordening (EU) 2018/1724 van het Europees Parlement en de Raad van 2 oktober 2018 tot oprichting van één digitale toegangspoort voor informatie, procedures en diensten voor ondersteuning en probleemoplossing en houdende wijziging van Verordening (EU) nr. 1024/2012 (PB L 295 van 21.11.2018, blz. 1).

Amendement 29

Voorstel voor een richtlijn Artikel 12 – lid 4

Door de Commissie voorgestelde tekst

4. De lidstaten zorgen ervoor dat informatie over de voorwaarden en nadere regels voor de registratie als kiezer of als kandidaat bij gemeenteraadsverkiezingen

Amendement

4. De lidstaten zorgen ervoor dat informatie over de voorwaarden en nadere regels voor de registratie als kiezer of als kandidaat bij gemeenteraadsverkiezingen

en de in lid 2 bedoelde informatie door middel van passende communicatiemiddelen, -wijzen en -formats toegankelijk worden gemaakt voor personen met een handicap en ouderen.

en de in lid 2 bedoelde informatie toegankelijk worden gemaakt voor personen met een handicap en ouderen **door de in bijlage I bij Richtlijn (EU) 2019/882^{1 bis} neergelegde toegankelijkheidsvoorschriften toe te passen en gebruik te maken van passende communicatiemiddelen, -wijzen en -formats, zoals gebarentaal, braille of een gemakkelijk leesbaar format, alsook in voor hen begrijpelijke officiële talen van de Unie. De lidstaten kunnen ervoor zorgen dat personen met een handicap op hun verzoek bij het stemmen worden bijgestaan door een persoon naar keuze.**

^{1 bis} Richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten (PB L 151 van 7.6.2019, blz. 70).

Amendement 30

Voorstel voor een richtlijn Artikel 13 – lid 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. Indien in een lidstaat het aantal Unieburgers die aldaar verblijf houden zonder de nationaliteit van deze lidstaat te bezitten en die de kiesgerechtigde leeftijd hebben bereikt, meer bedraagt dan 20 % van het totale aantal nationale en niet-nationale Unieburgers die de kiesgerechtigde leeftijd hebben bereikt en die in deze lidstaat verblijf houden, kan deze lidstaat in afwijking van de bepalingen van deze richtlijn:

a) het actieve kiesrecht uitsluitend toekennen aan de in artikel 3 bedoelde kiezers die in deze lidstaat verblijf houden sedert ten minste een bepaalde tijd, welke op niet meer dan de duur van één

Amendement

Schrappen

mandaat in de vertegenwoordigende gemeentelijke vergadering mag worden vastgesteld,

b) het passieve kiesrecht uitsluitend toekennen aan de in artikel 3 bedoelde verkiesbare personen die in deze lidstaat verblijf houden sedert ten minste een bepaalde tijd, die op niet meer dan de duur van twee mandaten in deze vergadering mag worden vastgesteld, en

c) dienstige maatregelen inzake de samenstelling van de kandidatenlijsten treffen, meer bepaald met het oog op het vergemakkelijken van de integratie van de Unieburgers die onderdaan van een andere lidstaat zijn.

Motivering

Deze wijzigingen zijn noodzakelijk om te voldoen aan het beginsel van non-discriminatie en om de democratische rechten te waarborgen van EU-burgers die het recht hebben uitgeoefend om te wonen, te werken of te studeren in een lidstaat waarvan zij geen onderdaan zijn. De vrijstellingsregelingen waarin de richtlijn voorziet, moeten worden aangepast. Elke Unieburger moet, ongeacht waar hij of zij woont, actief kiesrecht hebben, zelfs als er in de betreffende lidstaat veel Unieburgers wonen die geen onderdaan van die lidstaat zijn.

Amendement 31

Voorstel voor een richtlijn Artikel 14 – titel

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

Verslaglegging

Gegevensverzameling en verslaglegging

Motivering

Dit amendement houdt verband met AM 19 en is daarom nodig om dwingende redenen in verband met de interne logica van de tekst en omdat het amendement onlosmakelijk verbonden is met andere ontvankelijke amendementen.

Amendement 32

Voorstel voor een richtlijn Artikel 14 – lid 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. Binnen **drie** jaar na de inwerkingtreding van deze richtlijn en vervolgens om de vier jaar brengen de lidstaten aan de Commissie verslag uit over de toepassing van deze richtlijn op hun grondgebied, met inbegrip van de toepassing van artikel 5, leden 3 en 4. Het verslag bevat statistische gegevens over de deelname van de in artikel 3 bedoelde kiezers en kandidaten aan gemeenteraadsverkiezingen en een overzicht van de **in dat verband genomen** maatregelen.

Amendement 33

Voorstel voor een richtlijn
Artikel 14 □ lid 2 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement 34

Voorstel voor een richtlijn
Artikel 15 – alinea 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

Binnen **twee** jaar na de verkiezingen voor het Europees Parlement van 2029 evalueert de Commissie de toepassing van deze richtlijn en stelt zij een evaluatieverslag op over de vorderingen bij de verwezenlijking van de daarin vervatte doelstellingen.

Amendement

1. Binnen **twee** jaar na de inwerkingtreding van deze richtlijn en vervolgens om de vier jaar brengen de lidstaten aan de Commissie verslag uit over de toepassing van deze richtlijn op hun grondgebied, met inbegrip van de toepassing van artikel 5, leden 3 en 4. Het verslag bevat **uniforme** statistische gegevens over de deelname van de in artikel 3 bedoelde kiezers en kandidaten aan gemeenteraadsverkiezingen en een **gedetailleerd** overzicht van de maatregelen **die genomen zijn om deze deelname te vergemakkelijken en aan te moedigen**.

Amendement

2 bis. De Commissie is bevoegd om overeenkomstig artikel 16 gedelegeerde handelingen vast te stellen met betrekking tot de wijziging van een model en de vorm van de te verzamelen gegevens met het oog op de in lid 1 van dit artikel bedoelde formele verklaring.

Amendement

Binnen **een** jaar na de verkiezingen voor het Europees Parlement van 2029 evalueert de Commissie de toepassing van deze richtlijn en stelt zij een evaluatieverslag op over de vorderingen bij de verwezenlijking van de daarin vervatte doelstellingen.

Amendement 35

Voorstel voor een richtlijn Artikel 16 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. De in de artikelen 2, 8 en 9 bedoelde bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend voor onbepaalde tijd met ingang van de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn.

Amendement

2. De in de artikelen 2, 8 en 9 **en in artikel 14, lid 2 bis**, bedoelde bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend voor onbepaalde tijd met ingang van de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn.

PROCEDURE VAN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Titel	tot vaststelling van de wijze van uitoefening van het actieve en passieve kiesrecht bij gemeenteraadsverkiezingen ten behoeve van de burgers van de Unie die verblijven in een lidstaat waarvan zij de nationaliteit niet bezitten (herschikking)		
Document- en procedurenummers	COM(2021)0733 – C9-0022/2022 – 2021/0373(CNS)		
Bevoegde commissie Datum bekendmaking	LIBE 27.1.2022		
Advies uitgebracht door Datum bekendmaking	AFCO 27.1.2022		
Rapporteur voor advies Datum benoeming	Alin Mituța 10.2.2022		
Behandeling in de commissie	28.3.2022	20.6.2022	13.7.2022
Datum goedkeuring	26.10.2022		
Uitslag eindstemming	+: –: 0:	19 3 1	
Bij de eindstemming aanwezige leden	Gerolf Annemans, Gabriele Bischoff, Włodzimierz Cimoszewicz, Gwendoline Delbos-Corfield, Salvatore De Meo, Daniel Freund, Charles Goerens, Brice Hortefeux, Laura Huhtasaari, Victor Negrescu, Paulo Rangel, Antonio Maria Rinaldi, Domènec Ruiz Devesa, Jacek Saryusz-Wolski, Pedro Silva Pereira, Sven Simon, Loránt Vincze, Rainer Wieland		
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	François Alfonsi, Seán Kelly, Alin Mituța, Maite Pagazaurtundúa		
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervangers (art. 209, lid 7)	Caterina Chinnici, Geoffroy Didier		

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

19	+
PPE	Salvatore De Meo, Geoffroy Didier, Brice Hortefeux, Paulo Rangel, Sven Simon, Loránt Vincze, Rainer Wieland
Renew	Charles Goerens, Alin Mîtuța, Maite Pagazaurtundúa
S&D	Gabriele Bischoff, Caterina Chinnici, Włodzimierz Cimoszewicz, Victor Negrescu, Domènec Ruiz Devesa, Pedro Silva Pereira
Verts/ALE	François Alfonsi, Gwendoline Delbos Corfield, Daniel Freund

3	-
ECR	Jacek Saryusz Wolski
ID	Gerolf Annemans, Laura Huhtasaari

1	0
ID	Antonio Maria Rinaldi

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding